

فرم و طرح در موسیقی

ری بنت

ترجمه: احسان امامی

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور

تهران، ۱۳۸۸

تقدیم به

دکتر محمدتقی خرسندی آشتیانی

به پاس آفرینش شنیدار

یادداشت مترجم

در دوران تحصیل در دانشگاه هنر و سپس تدریس در دانشگاه‌های هنر و آزاد، هنرستان عالی موسیقی، دانشگاه‌های علمی-کاربردی و هنرستان موسیقی، همواره در جستجوی کتابی بودم که به زبانی ساده درباره‌ی مبانی فرم‌های موسیقی توضیحاتی روشن ارائه دهد که برای دانشجوی و هنرآموز به آسانی قابل فهم باشد. با توجه به دشواری‌های ذاتی موضوع فرم و ساختار در موسیقی، بسیاری از ترجمه‌ها در زمینه‌ی آموزش فرم نه تنها به روشن شدن موضوع کمکی نکرده‌اند، بلکه گره‌های دیگری نیز بر آن افزوده‌اند.

در این کتاب، اصول پایه‌ی فرم‌های اصلی مورد بررسی قرار گرفته و با ارائه‌ی مثال‌های گوناگون به صورت نت‌نویسی شده همراه با نمونه‌های شنیداری (در دو لوح فشرده ضمیمه‌ی کتاب) به بررسی مبانی فرم‌های موسیقی پرداخته شده است. هم‌چنین در انتهای هر فصل با ارائه‌ی تمرینات مختلف موجبات درک عمیق‌تر خواننده از فرم‌های مورد بررسی فراهم آمده است.

جا دارد از آقای علیرضا سیداحمدیان که در بازنگری ترجمه نکات سودمندی را به مترجم یادآور شدند و هم‌چنین ویرایش متن را به انجام رساندند، آقای امیر اسلامی که کتاب را به مترجم معرفی نمودند، و سرانجام آقای سید محمد موسوی، مدیر مؤسسه‌ی فرهنگی-هنری ماهور، که بهترین امکان را برای تولید کتاب فراهم نمودند، تشکر و قدردانی کنم.

احسان امامی

بهار ۱۳۸۸

یادداشتی برای مدرّس موسیقی

این کتاب مبانی فرم و طرح قطعات موسیقی را عرضه می‌کند — و مشتمل است بر فرم‌های دوقسمتی، سه‌قسمتی، منوئت و تریو، روندوی ساده، و واریاسیون. هر واحد از این کتاب شامل اطلاعات کاملی پیرامون فرم‌ها همراه با قطعات نمونه برای نمایش آنهاست. در ادامه، قطعات دیگری در قسمت تکالیف ویژه به منظور بررسی بیشتر گنجانده شده‌اند. قطعات انتخابی شامل طیف وسیعی از آثار ارکستری، سازی و کلاویه‌ای هستند که بر روی دو لوح فشرده‌ی همراه کتاب ضبط شده‌اند.

نت‌های موسیقی داخل کتاب به دو صورت نگاشته شده‌اند. در قطعات ارکستری و سازی تنها خط ملودی نوشته شده است، اما قطعات کلاویه‌ای به صورت کامل نت‌نویسی شده‌اند تا در صورت لزوم بتوان این نمونه‌ها را طی فراگیری در کلاس نیز اجرا کرد.

از شاگردان تنها انتظار می‌رود دو دانش مقدماتی را کسب کرده باشند: توانایی دنبال کردن نت موسیقی هنگامی که قطعات شنیده می‌شوند، و آشنایی مناسب با اصطلاحات ایتالیایی، علائم و عبارات رایج در موسیقی.

رئی پِنت

فهرست مندرجات

۱. «فرم» در موسیقی چیست؟	۱۱
۲. فرم دوقسمتی	۱۹
۱۵. هندل: منوئت از موسیقی برای آتش‌بازی سلطنتی	۱۹
۱۵. پرسل: مارش در دو ماژور	۲۰
۱۵. بی‌نام: پاوان از یک کتاب قدیمی رقص فرانسوی	۲۰
۱۵. باخ: مارش در ر ماژور (از کتاب آنا ماگدالنا باخ)	۲۲
تکالیف	
۱۵. پرسل: ملودی آواز	۲۳
۱۵. موتسارت: منوئت	۲۴
۱۵. هایدن: تمی برای چند وار یاسیون از سمفونی «ضربه‌ی طبل»	۲۵
۱۵. هندل (تنظیم هارتی): هورن‌پایپ از موسیقی آب	۲۵
۱۵. کورلی: ساراباند از سونات ویلن	۲۶
۱۵. باخ: منوئت از سویت ارکستری شماره‌ی ۲	۲۷
۱۵. باخ: گاوت از سویت ارکستری شماره‌ی ۳	۲۸
۳. فرم سه‌قسمتی	۲۹
۱۵. شومان: ترانه‌ی مردمی کوتاه	۳۰
۱۵. بتهوون: باگاتیل در سل مینور	۳۱
۱۵. گریگ: رقص نروژی شماره‌ی ۳	۳۳

تکالیف

- ۱۵۰ گریگ: ترانه‌ی نگهبان شبگرد ۳۴
- ۱۵۰ چایکوفسکی: آواز محزون ۳۵
- ۱۵۰ موتسارت: موومان آهسته از کوآرتت فلویت (K. 285) ۳۶
- ۱۵۰ برامس: رقص مجار شماره‌ی ۵ ۳۷
- ۱۵۰ پروکوفیف: گاؤت از سمفونی کلاسیک ۳۸
- ۱۵۰ بورودین: رقص تاتارها ۳۹

۴. دوقسمتی یا سه‌قسمتی؟

- ۴۱ ۴۱
- ۱۵۰ هایدن: منوئت ۴۱

تکالیف

- ۱۵۰ هندل: سیچیلیانو - «صلح» ('La Paix') از موسیقی برای آتش‌بازی سلطنتی ۴۴
- ۴۴ ۴۴
- ۱۵۰ باخ: موزت (از کتاب آنا ماگدالنا باخ) ۴۴
- ۱۵۰ برامس: والس در لا-بمل ماژور ۴۵
- ۱۵۰ کوپرن: گاؤت - «بورئنی» ('La Bourbonnoise') ۴۶
- ۱۵۰ بتهوون: اسکرتسو از سونات «مہتاب» ۴۶
- ۱۵۰ گریگ: رقص آنیترا از پرگوئت ۴۷

۵. فرم منوئت و تریو

- ۴۸ ۴۸
- ۱۵۰ هندل: منوئت‌های اوّل و دوم از موسیقی برای آتش‌بازی سلطنتی ۴۸
- ۱۵۰ موتسارت: منوئت از سمفونی شماره‌ی ۳۹ در می-بمل ماژور ۴۹

تکالیف

- ۱۵۰ بتهوون: اسکرتسو از سونات پیانوی شماره‌ی ۱۵ («پاستورال») ۵۰
- ۵۲ ۵۲
- ۱۵۰ موتسارت: موومان سوم از موسیقی کوچک شامگاهی ۵۳
- ۱۵۰ بتهوون: اسکرتسو از سونات «بهار» ۵۴

۶. تکالیف ویژه «الف»

- ۲۵۰ باخ: بادینری از سویت ارکستری شماره‌ی ۲ ۵۶
- ۲۵۰ بتهوون: موومان سوم از سیتت در می-بمل ماژور ۵۷
- ۲۵۰ بیزه: «کاریون» از سویت آرلین I ۵۷
- ۲۵۰ هندل (تنظیم هارتی): آگرو دِ چیزو از موسیقی آب ۵۹

۷. فرم روندوی ساده ۶۰
- ۲۵۰ پرسل: روندو از ملکه‌ی پریان ۶۰
- ۲۵۰ بتهون: روندو از یک سوناتین برای پیانو ۶۱

تکالیف

- ۲۵۰ بیزه: پرلود اپرای کارمن ۶۳
- ۲۵۰ کوپرن: «دروگرا» ۶۵
- ۲۵۰ موتسارت: روندو از کنسرتوی هورن شماره‌ی ۳، (K. 447) ۶۷
- هایدن: روندو از سونات پیانوی شماره‌ی ۳۷ ۶۹

۸. فرم واریاسیون، و باسو اوستیناتو ۷۲
- ۲۵۰ موتسارت: واریاسیون روی 'Ah, vous dirai-je, Maman' ۷۳
- پرسل: گراوند در دو مینور ۷۸
- ۲۵۰ باخ: پاساکالیا در دو مینور ۷۹

تکالیف

- ۲۵۰ بیزه: پرلود آدلین ۷۹
- شومان: تم و واریاسیون‌ها ۸۲
- ۲۵۰ دلیب: «تم اسلاو واریاسیون یافته» از باله‌ی کوپلیا ۸۳
- ۲۵۰ پرسل: مرثیه‌ی دایدو، از اپرای دایدو و ایتاس ۸۴

۹. تکالیف ویژه «ب» ۸۶
- ۲۵۰ چایکوفسکی: «رقص بچه‌قوها» از باله‌ی دریاجه‌ی قو ۸۶
- ۲۵۰ شوبرت: رقص آلمانی ۸۶
- ۲۵۰ موتسارت: موومان سوم از کنسرتوی فاگوت ۸۷
- بارتوک: کُرال ۸۸
- ۲۵۰ ویوالدی: موومان آهسته از کنسرتوی «زمستان» از چهار فصل ۸۹
- ۲۵۰ هایدن: موومان سوم از سمفونی «غرش طبل» ۸۹

۱۰. تکالیف ویژه «ج» ۹۰
- ۲۵۰ کودائی: «ساعت موزیکال وینی» از هاری یانوش ۹۰

- برابرنامه‌ی واژگان فارسی-انگلیسی ۹۱
- برابرنامه‌ی واژگان انگلیسی-فارسی ۹۳
- فهرست انگلیسی اسامی آهنگسازان و آثار ۹۵